

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-534

5.7.2023

Fremtind Forsikring AS

Reisesyke

Snorkling – drukning – ukjent dødsårsak – plutselig ytre og uforutsett fysisk begivenhet.

Forsikrede døde under snorkling på reise. Han ble funnet bevisstløs, og det kom ødem og vann fra lungene hans. Av dødsattesten fremgikk at dødsårsaken var "Cardiac Pulmonary Arrest due to Drowning". Forsikredes fastlege skrev at han var tidligere helt frisk og vurderte "illebefinnende" som dødsårsak. Foretaket avsto kravet under henvisning til at dødsfallet ikke skyldtes en ulykkeshendelse slik dette var formulert i vilkårene. Spørsmål om forsikrede døde som følge av en plutselig og uforutsett ytre fysisk hendelse. Nemnda bemerket at det følger av praksis at drukning i seg selv ikke sannsynliggjorde at dødsfallet skyldtes en plutselig fysisk ytre begivenhet. Det avgjørende måtte være årsaken til drukningen. Nemnda bemerket videre at et illebefinnende i seg selv ikke var ensbetydende med at det forelå en "ytre" hendelse som forårsaket dødsfallet. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at det ikke var sannsynliggjort et hendelsesforløp som tilsa at hendelsen kunne anses som en ulykke etter vilkårene. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Medforsikrede, heretter forsikrede, og klager (forsikredes kone) var på reise fra 25.11.21, med klagers søster og svoger (forsikringstaker).

Forsikrede døde under snorkling den 1.12.21. I dødsattesten fremgår at dødsårsaken var: "Cardiac Pulmonary Arrest due to Drowning".

I klagen fremgår følgende om hendelsesforløpet:

... Vi avtalte at vi skulle snorkle utenfor beachvillaen til min søster og svoger om formiddagen 1. desember. Alle fire var friske og det var ingen forutgående indikasjoner på at avdøde følte seg dårlig på noen som helst måte. ... Avdøde måtte innledningsvis skifte dykkermaske og gikk tilbake til dykkersenteret mens vi ventet og gjorde oss klar til å snorkle. Når han kom tilbake svømte vi rolig ut mot "reefen" (overgang fra grunne til dypere vann). Avdøde stanset imidlertid etter ca. 100-150 meter da han fikk vann i masken og halsen. Han hostet, var noe stresset, men på spørsmål fra oss om alt var bra bekreftet han at alt var ok. Vi tre andre snorklet så i 3 til 4 minutter før vi svømte inn mot land igjen. Jeg, som avdødes ektefelle, svømte mot avdøde som fremstod å snorkle bare ca. 20 meter fra land. Når jeg kom bort til han viste det seg at han var bevisstløs og det kom ødem og vann opp fra lungene hans.

Livreddende tiltak lyktes ikke, og han ble erklært død på hospitalet på naboøyen.

I skademeldingen beskrev klager hendelsen som at de var "to par som snorklet utenfor villaen på resorten. Avdøde fikk først vann i halsen, hostet og ble stresset. Kort tid etter fant vi han bevisstløs/død."

Forsikredes fastlege skrev en erklæring 4.2.22. Der fremgår at han var fastlegen til avdøde siden høsten 2017, og at han var "tidligere frisk uten noen risikofaktorer for en tidligere enn forventet eller uventet død." Fastlegen baserte ellers sin vurdering på beskrivelse fra svogeren og dødsattesten. Fra vurderingen siteres:

Å anslå årsak til død med begrenset kjennskap til aktuelle situasjon, uten at avdøde er obdusert og i lang tid etter at døden intraff er beheftet med stor usikkerhet.

Ut i fra tilgjengelig informasjon om at [forsikrede] ble funnet bevisløs i havet og at det kom saltvann/skum fra munnen hans ved hjerte-lunge-redning vurderes det sannsynlig at den umiddelbare årsaken til død var A88 drukning (1a). Det finnes flere mulige sykelige tilstander (1 b) som kan ha ført til dødsårsaken nevnt i 1a, blant annet hjerneblødning, blødning fra hovedpulsåren, slag, hjerterytmeforstyrrelse med hjertestans; hjerteinfarkt, med flere. Dette er det umulig å si noe sikkert om ut i fra tilgjengelig informasjon. Det vurderes derfor riktig å føre opp diagnosen A05 illebefinnende under 1 b. Som nevnt, hadde han ingen andre kjente tilstander som kan ha medvirket til en plutselig død (2).

Det er også fremlagt en dødsattest som fastlegen fylte ut til foretaket. Der er rettledningen til "1a" som følger: "Oppgi sykdom eller tilstand som direkte (umiddelbart) har ført til døden. Her skal ikke føres dødsårsaken, f.eks. hjertesvikt, hjertelammelse, asteni, emn den sykdom, skade eller komplikasjon som umiddelbart fremkalte døden)". Ved "1b" stod: "Oppgi den eller de sykelige tilstander, skader eller og c) misdannelser som har ført til (lå bak) den dødsårsak som nevnt ovenfor. Den tilstand som innledes sykdomsforløpet, føres sist".

Foretaket avsto kravet 8.3.22, under henvisning til at det ikke forelå en ulykkesskade, slik dette var definert i vilkårene. Videre at sykelig tilstand ikke var dekket under forsikringen.

Klager klaget på vurderingen 12.8.22 og argumenterte da for at det ikke var tale om en sykelig tilstand som er unntatt ulykkesdekningen og videre:

... Drukningen fremstår å ha klar sammenheng med at han fikk mye vann inn i masken ved overgangen mellom grunt og dypere vann (brottsjø) og at dette er den ytre og uforutsatte hendelsen. Om det har vært andre ytre årsaker som kan ha samvirket med dette er ukjent for oss, men et ukjent hendelsesforløp i seg selv bør i denne sammenheng anses som en ulykke i forsikringsvilkårenes forstand.

Foretaket opprettholdt avslaget 25.8.22.

Av forsikringsvilkårene fremgår:

12. Hva forsikringen omfatter ved reiseulykke

12.1 Død/invaliditet ved ulykkesskade på reise

Omfattes

- Ulykkesskade forårsaket av en plutselig ytre og uforutsett fysisk begivenhet (ulykkestilfelle) som rammer forsikrede i forsikringstiden og som inntreffer på reise.

Omfattes ikke

Skade som skyldes:

- Sykdom, besvimelse eller sykelig tilstand/disposisjon

Klager har i det vesentlige anført at foretakets konklusjon er uriktig. Fastlegen har vurdert "et illebefinnende" som drukningsårsak. Klager er helt uenig i at dette skal betraktes som "en sykelig tilstand", som er unntatt ulykkesdekningen. Et illebefinnende er en samlebetegnelse som betegner plutselige anfall av ubehag og kan i bred forstand brukes om enhver tilstand eller hendelse som medfører det motsatte av et velbefinnende.

Bevistilgangen i saken er svært begrenset. Kommunikasjonen med stedets helsevesen, politi og snorklerteleier var svært utfordrende da ulykken intraff, og har ikke vært enklere etter hjemreise. Det har derfor ikke latt seg gjøre å innhente ytterligere bevis egnet til å sannsynliggjøre hendelsesforløpet i sterkere grad. Forsikredes legeattest konstaterer at det er umulig å si noe sikkert om dødsårsak ut ifra tilgjengelig informasjon. Da det er kjent at forsikrede ikke hadde tidligere sykdomshistorikk, eller en svekket allmenntilstand i forkant av snorklingen, kan det ikke vurderes som mer sannsynlig at forsikrede druknet som følge av sykdom enn av sannsynlig

foreliggende ytre uventede faktorer i sjøen han befant seg i.

Drukningen fant sted ved overgangen til dypere og mer aktiv sjø. Sannsynlige ytre uventede faktorer er bølger, strøm eller andre forhold under havoverflaten egnet til å påvirke forsikrede i den grad at det medførte drukning, jf. nemndssak 2023-109. Det bemerkes at det ikke skal stilles for store krav til den ytre begivenheten. Jf. Rt-1988-394. Sykdomsbildet og reisefølgets forklaringer av hendelsesforløpet viser at denne saken stiller seg annerledes enn i avgjørelsen FSN-7263 hvor nemnda uttalte at "det er på det rene at det ikke var noen synlig, ytre hendelse - f.eks. en bølge, gjenstand i vannet e.l. - som kan forklare hvorfor forsikrede gikk under og druknet". Saken angikk også eldre mann med nyere medisinsk historikk i form av brystsmarter.

Angående aksept av risiko, bemerkes det at snorkling ikke kan anses å innebære en særlig større risiko for drukning enn ved bading. Videre kan det ikke være slik at man utelukkes fra forsikringsdekning ved å oppsøke lavrisiko-aktivitet i sjøen uten at det kommer tydeligere frem i forsikringsvilkårene.

Det anføres også at denne drukningen i seg selv utgjør en ulykkeskade omfattet av forsikringsvilkårene. Dette ettersom sjø plutselig kom inn i avdødes kropp og lunger, som en plutselig fysisk hendelse, jf. 2011-497, mindretallet i 2016-105.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at kravstiller har bevisbyrden for at dødsfallet skyldes en ulykkeskade slik det er definert i vilkårene pkt. 12.1. Dødsfallet må iht. vilkårene være forårsaket av en plutselig ytre og uforutsett fysisk begivenhet. Videre er det unntak for skade følge av sykdom, besvimelse eller sykelig tilstand/disposisjon.

I dødsattesten er det beskrevet at drukningen skyldtes at sikrede fikk et illebefinnende. Etter fastlegens konklusjon kunne det være flere forskjellige sykkelige tilstander som førte til drukningen, og det ble derfor naturlig å skrive illebefinnende. At drukningen skyldes et illebefinnende støttes også opp av at det ikke er vist til en annen sannsynlig forklaring på at forsikrede druknet. Det er ikke dokumentert høy sjø, strømninger eller en annen ytre påvirkning som var årsaken til at forsikrede druknet. Etter at forsikrede hadde fått vann i masken uttalte han selv til reisefølget at alt var ok. Det er heller ikke sannsynlig at vann i masken skulle medføre så store problemer at forsikrede druknet. Det er mer sannsynlig at forsikrede druknet på grunn av et illebefinnende, enn at det var en annen ukjent ytre påvirkning i dette tidsrommet som gjorde at forsikrede druknet. Et illebefinnende er ikke en "ytre (...) fysisk begivenhet", og dødsfallet vil derfor ikke være omfattet av ulykkesbegrepet i vilkårene.

Foretaket har subsidiært anført at dødsfallet uansett ikke faller inn under ulykkesbegrepet i vilkårene, selv om det legges til grunn at sikrede ikke fikk et illebefinnende. Det stilles ikke strenge krav til den ytre påvirkningen, men ulykkesbegrepet må tilpasses den risiko forsikrede med viten og vilje har utsatt seg for. Det må også være "noe i den ytre situasjon [som har] utviklet seg på en uventet måte, og at det er dette som har ført til skaden", jf. Rt-1988-394. I nyere nemndspraksis er det også lagt til grunn at drukning i seg selv ikke anses som en ulykke jf. FinKN-2016-105 og FinKN-2020-179. Dersom det ses bort ifra at forsikrede fikk et illebefinnende, er det ikke gitt noen annen forklaring om en "ytre faktor" som har forårsaket drukningen. Forsikrede fikk vann i masken, men at han bekreftet overfor reisefølget at alt var ok. Vann i masken er vanlig ved snorkling, og kan ikke anses som en uventet utvikling. Det må også klart være innenfor den risiko forsikrede aksepterer ved å bedrive slik aktivitet. Ytterligere er det lite sannsynlig at vann i masken skulle gi forsikrede så store problemer at han druknet. Utover dette er det ikke opplyst om andre ytre forhold som eksempelvis strømninger eller høye bølger, som kan ha forårsaket at forsikrede druknet.

Det er derfor ikke dokumentert en ytre påvirkning som har "utviklet seg på en uventet måte", og som har ført til skaden. Det er kravstiller som har bevisbyrden, og drukning med ukjent hendelsesforløp er ikke et ulykkestilfelle etter vilkårene jf. blant annet FSN-7263 og FinKN-2016-105.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser spørsmål om medforsikrede døde som følge av en ulykkeshendelse slik dette er definert i vilkårene.

Det er kravstiller, altså klager, som har bevisbyrden. Det betyr at det er klager som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling er oppfylt.

Fra vilkårene siteres:

12. Hva forsikringen omfatter ved reiseulykke

12.1 Død/invaliditet ved ulykkeskade på reise

Omfattes

- Ulykkeskade forårsaket av en plutselig ytre og uforutsett fysisk begivenhet (ulykkestilfelle) som rammer forsikrede i forsikringstiden og som inntreffer på reise.

Omfattes ikke

Skade som skyldes:

- Sykdom, besvimelse eller sykelig tilstand/disposisjon

Etter vilkårene forutsetter rett til utbetaling at klager har sannsynliggjort at skaden (dødsfallet) er "forårsaket ved en plutselig ytre og uforutsett fysisk begivenhet".

Nemnda legger, i tråd med retts- og nemndspraksis, til grunn at det kreves at noe i den ytre situasjonen utviklet seg på en uventet måte, at dette "noe" førte til skaden og at det ikke skal stilles store krav til den ytre begivenheten, jf. Rt-1988-394. Ulykkesbegrepet må videre tilpasses den risiko som forsikrede med viten og vilje utsetter seg for, altså den risikoen som er akseptert ved å delta i den aktuelle sportslige aktiviteten. Dette har betydning for tolkingen av "plutselig og uforutsett ytre begivenhet", jf. blant annet FinKN-2016-390.

Det følger i dag av nemndspraksis at drukning i seg selv ikke oppfyller kravet om at dødsfallet må være forårsaket av en plutselig fysisk ytre begivenhet, jf. FinKN 2023-109 med videre henvisninger. Etter nemndas syn er årsaken bak drukningen avgjørende. Nemndspraksis viser at det i saker om drukning kan være vanskelig å sannsynliggjøre ulykkesmomentene.

I aktuelle sak var forsikrede med på snorkling, og endte på en ukjent måte opp død i vannet. Både fastlegen og attesten fra M. fremhever at forsikrede druknet, men det er uklart hvorfor dette skjedde.

Fastlegen har fremhevet muligheten for at forsikrede hadde et illebefinnende. Til dette bemerkes at illebefinnende ikke vil oppfylle kravet om at det må være en "ytre" hendelse som forårsaket dødsfallet. Det er ikke nødvendig å ta stilling til om tilfellet fanges opp av unntaket for "slagtilfelle, besvimelse eller annen sykelig tilstand". Et enkeltstående illebefinnende er uansett noe annet enn en sykelig tilstand.

Det er ikke dokumentert hva slags utstyr som ble brukt under snorklingen. Etter nemndas syn må det anses normalt innenfor risikoen forbundet med snorkling, at man kan få vann inn i masken. Det er heller ikke fremlagt dokumentasjon som viser at det var noe galt med utstyret på det aktuelle tidspunktet. Det er etter nemndas syn derfor vanskelig å se at det å få vann inn i masken i

seg selv oppfyller kravet til ulykkeshendelse.

I klagen er det ikke beskrevet noe at i den ytre situasjonen utviklet seg på en uventet måte utover at forsikrede "fikk mye vann inn i masken ved overgangen mellom grunt og dypere vann (brottsjø)", og det er pekt på at eventuelle andre ytre årsaker som kan ha samvirket med dette er ukjent for klager og de øvrige som var til stede. Videre er det i klagen til nemnda pekt på at sannsynlige faktorer er "bølger, strøm eller andre forhold under havoverflaten egnet til å påvirke forsikrede i den grad at det medførte drukning".

Klager har vist til FinKN 2023-109. Etter nemndas syn skiller aktuelle sak seg fra denne avgjørelsen, både ved at det i aktuelle sak var flere til stede rett i forkant av drukningen, og at det i FinKN 2023-109 var dokumentert data knyttet til elvens vannføring og at det ble definert som en stor flom. Forklaringer på mulige ytre faktorer har i denne saken først kommet etter foretakets avslag, og er ikke underbygget av ytterligere dokumentasjon.

Etter en konkret vurdering finner nemnda at det ikke i tilstrekkelig grad er sannsynliggjort et hendelsesforløp som gjør at hendelsen kan godkjennes som en ulykke i vilkårenes forstand.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).